

Vládní návrh

ZÁKON

ze dne2018,

kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech a zákona o soudních tlumočnících a soudních překladatelích

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

Změna trestního řádu

Čl. I

Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění zákona č. 57/1965 Sb., zákona č. 58/1969 Sb., zákona č. 149/1969 Sb., zákona č. 48/1973 Sb., zákona č. 29/1978 Sb., zákona č. 43/1980 Sb., zákona č. 159/1989 Sb., zákona č. 178/1990 Sb., zákona č. 303/1990 Sb., zákona č. 558/1991 Sb., zákona č. 25/1993 Sb., zákona č. 115/1993 Sb., zákona č. 292/1993 Sb., zákona č. 154/1994 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 214/1994 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 8/1995 Sb., zákona č. 152/1995 Sb., zákona č. 150/1997 Sb., zákona č. 209/1997 Sb., zákona č. 148/1998 Sb., zákona č. 166/1998 Sb., zákona č. 191/1999 Sb., zákona č. 29/2000 Sb., zákona č. 30/2000 Sb., zákona č. 227/2000 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 77/2001 Sb., zákona č. 144/2001 Sb., zákona č. 265/2001 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 424/2001 Sb., zákona č. 200/2002 Sb., zákona č. 226/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., zákona č. 218/2003 Sb., zákona č. 279/2003 Sb., zákona č. 237/2004 Sb., zákona č. 257/2004 Sb., zákona č. 283/2004 Sb., zákona č. 539/2004 Sb., zákona č. 587/2004 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 45/2005 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 239/2005 Sb., zákona č. 394/2005 Sb., zákona č. 413/2005 Sb., zákona č. 79/2006 Sb., zákona č. 112/2006 Sb., zákona č. 113/2006 Sb., zákona č. 115/2006 Sb., zákona č. 165/2006 Sb., zákona č. 253/2006 Sb., zákona č. 321/2006 Sb., zákona č. 170/2007 Sb., zákona č. 179/2007 Sb., zákona č. 345/2007 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 90/2008 Sb., zákona č. 121/2008 Sb., zákona č. 129/2008 Sb., zákona č. 135/2008 Sb., zákona č. 177/2008 Sb., zákona č. 274/2008 Sb., zákona č. 301/2008 Sb., zákona č. 384/2008 Sb., zákona č. 457/2008 Sb., zákona č. 480/2008 Sb., zákona č. 7/2009 Sb., zákona č. 41/2009 Sb., zákona č. 52/2009 Sb., zákona č. 218/2009 Sb., zákona č. 272/2009 Sb., zákona č. 306/2009 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 163/2010 Sb., zákona č. 197/2010 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 219/2010 Sb., zákona č. 150/2011 Sb., zákona č. 181/2011 Sb., zákona č. 207/2011 Sb., zákona č. 330/2011 Sb., zákona č. 341/2011 Sb., zákona č. 348/2011 Sb., zákona č. 357/2011 Sb., zákona č. 459/2011 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 43/2012 Sb., zákona č. 193/2012 Sb., zákona č. 273/2012 Sb., zákona č. 390/2012 Sb., zákona č. 45/2013 Sb., zákona č. 105/2013 Sb., zákona č. 141/2014 Sb., zákona č. 77/2015 Sb., zákona č. 86/2015 Sb., zákona č. 150/2016 Sb., zákona č. 163/2016 Sb., zákona č. 264/2016 Sb., zákona č. 298/2016 Sb., zákona č. 301/2016 Sb., zákona č. 455/2016 Sb. a zákona č. .../2017 Sb., se mění takto:

1. § 29 zní:

„§ 29

(1) Tlumočník může odmítnout provedení tlumočnického úkonu z důvodů uvedených v jiném právním předpisu a z důvodů uvedených v § 99 a 100. O vyloučení tlumočnicka rozhodne orgán činný v trestním řízení, který jej k úkonu přibral.

(2) Výši odměny a náhrad tlumočnicka určí orgán činný v trestním řízení, který jej k úkonu přibral, v souladu s jinými právními předpisy upravujícími odměňování a náhrady tlumočnicka. Nesouhlasí-li orgán činný v trestním řízení s výší vyúčtované odměny a náhrad, rozhodne usnesením. Proti usnesení je přípustná stížnost, která má odkladný účinek.“

2. Za § 29 se vkládá nový § 29a, který zní:

„§ 29a

Ustanovení tohoto zákona o tlumočnickovi se přiměřeně použijí i na osobu vykonávající tlumočnickou činnost jednorázově.“

3. V § 33 odst. 4 větě třetí se za slova „§ 39 odst. 2“ vkládají slova „a 4“.

4. V § 39 se na konci odstavce 2 doplňuje věta „Na žádost advokáta se do pořadníku uvede cizí jazyk, ve kterém rovněž poskytuje své služby.“

5. V § 39 se za odstavec 3 vkládá nový odstavec 4, který zní:

„(4) Je-li to možné, obviněnému, který využil právo uvedené v § 2 odst. 14, se postupem podle odstavce 3 ustanoví advokát, který podle údajů v pořadníku poskytuje své služby v jazyce, o kterém obviněný uvedl, že jej ovládá, v jazyce národnosti obviněného, v úředním jazyce státu, jehož je obviněný občanem, nebo, je-li obviněný osobou bez státního občanství, v úředním jazyce státu, kde má obviněný trvalý pobyt nebo který je státem jeho původu.“

Dosavadní odstavec 4 se označuje jako odstavec 5.

6. V § 39 se na konci odstavce 5 doplňuje věta „Je-li jedním z obhájců advokát ustanovený postupem podle odstavce 4, zruší se ustanovení ostatních obhájců.“

7. V části první hlavě V nadpis oddílu 4 zní: „**Znalec, znalecká kancelář a znalecký ústav**“.

8. V § 105 odst. 2 se za větu první vkládají věty „Znalec může odmítnout podání znaleckého posudku z důvodů uvedených v jiném právním předpisu a také z důvodů uvedených v § 99 a 100. O vyloučení znalce rozhodne orgán činný v trestním řízení,

který jej k podání znaleckého posudku přibral a v řízení před soudem předseda senátu.“.

9. V § 105 odst. 3 větě první se slova „důvodů, které stanoví zvláštní zákon“ nahrazují slovy „důvodu podjatosti, pro který je vyloučen z podání znaleckého posudku podle zvláštního zákona“.
10. V § 105 odst. 4 se věta druhá zrušuje.
11. V § 105 odst. 5 větě první se slova „v seznamu znalců“ nahrazují slovy „jako znalec nebo znalecká kancelář v seznamu znalců, znaleckých kanceláří a znaleckých ústavů“.
12. Za § 109 se vkládá nový § 109a, který včetně nadpisu zní:

„§ 109a

Znalecká kancelář

(1) K podání znaleckého posudku může orgán činný v trestním řízení přibrat také znaleckou kancelář. Znalecká kancelář, která byla přibrána k podání znaleckého posudku, podá znalecký posudek písemně. V něm označí znalce, který posudek vypracoval a může být v případě potřeby jako znalec vyslechnut. Je-li třeba přibrat znalce dva (§ 105 odst. 4), může znalecký posudek podat jedna znalecká kancelář, ale znalecký posudek musí vypracovat dva znalci.

(2) Ustanovení § 105 až 109 se jinak přiměřeně použijí i na znalecké kanceláře a na znalce, kteří znalecký posudek vypracovali.“.

13. Nadpis § 110 zní:

„Znalecký ústav“.

14. V § 110 odst. 1 se slova „státní orgán, vědecký ústav, vysokou školu nebo instituci specializovanou na znaleckou činnost“ nahrazují slovy „znalecký ústav“.
15. V § 110 odst. 2 větě první se slova „Ten, kdo byl přibrán k podání znaleckého posudku nebo k přezkoumání posudku podaného znalcem podle odstavce 1,“ nahrazují slovy „Znalecký ústav“ a ve větě druhé se slova „pokud bylo třeba přibrat znalce dva (§ 105 odst. 4), uvede nejméně dvě takové osoby“ nahrazují slovy „takovou osobou nesmí být ten, kdo podal znalecký posudek, který je přezkoumáván znaleckým ústavem.“.
16. V § 110 se na konci odstavce 2 doplňuje věta „Je-li třeba přibrat znalce dva (§ 105 odst. 4), může znalecký posudek podat jeden znalecký ústav, ale znalecký posudek musí vypracovat dvě osoby.“.
17. V § 110 odstavec 3 zní:

„(3) Ustanovení § 105 až 109 se jinak přiměřeně použijí i na znalecké ústavy a na osoby, které znalecký posudek vypracovaly.“.

18. V § 110 se odstavec 4 zrušuje.

19. Za § 110a se vkládá nový § 110b, který včetně nadpisu zní:

„§ 110b

Znalečné

Výši znalečného určí orgán činný v trestním řízení, který znalce, znaleckou kancelář nebo znalecký ústav k podání znaleckého posudku přibral, v souladu s jinými právními předpisy upravujícími znalečné. Nesouhlasí-li orgán činný v trestním řízení s výší vyúčtovaného znalečného, rozhodne usnesením. Proti usnesení je přípustná stížnost, která má odkladný účinek.“.

20. § 111 včetně nadpisu zní:

„§ 111

Osoba vykonávající jednorázově znaleckou činnost

Ustanovení § 105 až 110b se přiměřeně použijí i v případě, že orgán činný v trestním řízení přibere k podání znaleckého posudku osobu vykonávající znaleckou činnost jednorázově.“.

21. V § 151 se na začátek odstavce 2 vkládá věta „Obhájce má vůči státu nárok na náhradu nezbytných hotových výdajů, které mu vznikly přibráním tlumočnicka k tlumočení rozmluvy mezi ním a obviněným, která je v přímé souvislosti se soudním jednáním nebo procesními úkony.“.

CELEX: 32010L0064

22. V § 151 odst. 2 se slovo „druhé“ nahrazuje slovem „třetí“.

23. V § 152 odst. 1 se na konci textu písmene b) doplňují slova „nebo pokud nejde o hotové výdaje podle § 151 odst. 2 věty první“.

CELEX: 32010L0064

24. V § 157 odst. 3 větě sedmé se slova „zvláštní předpisy o znalcích a tlumočnících“ nahrazují slovy „ustanovení tohoto zákona a zvláštního zákona upravující vyloučení znalce z podání znaleckého posudku“.

25. V § 157 se doplňují odstavce 4 a 5, které znějí:

„(4) Konzultantovi přibranému podle odstavce 3 náleží za poskytnutí odborné pomoci odměna a náhrada hotových výdajů, které účelně vynaložil v přímé souvislosti

s poskytováním odborné pomoci; odměna nenáleží konzultantovi, který poskytuje odbornou pomoc v pracovněprávním vztahu k orgánu nebo instituci uvedené v odstavci 3 větě druhé. Odměna se stanoví podle množství účelně vynaložené práce a stupně odbornosti potřebné k poskytnutí odborné pomoci. Odměna se může přiměřeně krátit, pokud odborná pomoc nebyla poskytnuta řádně. Jde-li o zvlášť závažný případ nekvalitního poskytnutí odborné pomoci, může orgán činný v trestním řízení odměnu zcela odepřít. Odměna a náhrada hotových výdajů se zvyšuje o částku odpovídající dani z přidané hodnoty, kterou je konzultant, plátce daně z přidané hodnoty, povinen z odměny a náhrady hotových výdajů uplatnit podle zákona o dani z přidané hodnoty. Výši a způsob určení odměny a náhrady účelně vynaložených hotových výdajů a způsob jejich výplaty stanoví Ministerstvo spravedlnosti vyhláškou.

(5) Nárok na úhradu odměny a náhrady hotových výdajů je konzultant povinen vyúčtovat do 3 dnů od poskytnutí odborné pomoci. Výši odměny a náhrady hotových výdajů určí orgán činný v trestním řízení, který konzultanta přibral, do 30 dnů od provedení vyúčtování. Nesouhlasí-li orgán činný v trestním řízení s výši vyúčtované odměny nebo náhrady hotových výdajů, rozhodne usnesením. Proti usnesení je přípustná stížnost, která má odkladný účinek.“

ČÁST DRUHÁ

Změna občanského soudního řádu

Čl. II

V zákoně č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění zákona č. 36/1967 Sb., zákona č. 158/1969 Sb., zákona č. 49/1973 Sb., zákona č. 20/1975 Sb., zákona č. 133/1982 Sb., zákona č. 180/1990 Sb., zákona č. 328/1991 Sb., zákona č. 519/1991 Sb., zákona č. 263/1992 Sb., zákona č. 24/1993 Sb., zákona č. 171/1993 Sb., zákona č. 117/1994 Sb., zákona č. 152/1994 Sb., zákona č. 216/1994 Sb., zákona č. 84/1995 Sb., zákona č. 118/1995 Sb., zákona č. 160/1995 Sb., zákona č. 238/1995 Sb., zákona č. 247/1995 Sb., nálezů Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 31/1996 Sb., zákona č. 142/1996 Sb., nálezů Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 269/1996 Sb., zákona č. 202/1997 Sb., zákona č. 227/1997 Sb., zákona č. 15/1998 Sb., zákona č. 91/1998 Sb., zákona č. 165/1998 Sb., zákona č. 326/1999 Sb., zákona č. 360/1999 Sb., nálezů Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 2/2000 Sb., zákona č. 27/2000 Sb., zákona č. 30/2000 Sb., zákona č. 46/2000 Sb., zákona č. 105/2000 Sb., zákona č. 130/2000 Sb., zákona č. 155/2000 Sb., zákona č. 204/2000 Sb., zákona č. 220/2000 Sb., zákona č. 227/2000 Sb., zákona č. 367/2000 Sb., zákona č. 370/2000 Sb., zákona č. 120/2001 Sb., zákona č. 137/2001 Sb., zákona č. 231/2001 Sb., zákona č. 271/2001 Sb., nálezů Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 276/2001 Sb., zákona č. 317/2001 Sb., zákona č. 451/2001 Sb., zákona č. 491/2001 Sb., zákona č. 501/2001 Sb., zákona č. 151/2002 Sb., zákona č. 202/2002 Sb., zákona č. 226/2002 Sb., zákona č. 309/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., nálezů Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 476/2002 Sb., zákona č. 88/2003 Sb., zákona č. 120/2004 Sb., nálezů Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 153/2004 Sb., zákona č. 237/2004 Sb., zákona č. 257/2004 Sb., zákona č. 340/2004 Sb., zákona č. 436/2004 Sb.,

zákona č. 501/2004 Sb., zákona č. 554/2004 Sb., zákona č. 555/2004 Sb., zákona č. 628/2004 Sb., zákona č. 59/2005 Sb., zákona č. 170/2005 Sb., zákona č. 205/2005 Sb., zákona č. 216/2005 Sb., zákona č. 342/2005 Sb., zákona č. 377/2005 Sb., zákona č. 383/2005 Sb., zákona č. 413/2005 Sb., zákona č. 56/2006 Sb., zákona č. 57/2006 Sb., zákona č. 79/2006 Sb., zákona č. 112/2006 Sb., zákona č. 113/2006 Sb., zákona č. 115/2006 Sb., zákona č. 133/2006 Sb., zákona č. 134/2006 Sb., zákona č. 135/2006 Sb., zákona č. 189/2006 Sb., zákona č. 216/2006 Sb., zákona č. 233/2006 Sb., zákona č. 264/2006 Sb., zákona č. 267/2006 Sb., zákona č. 308/2006 Sb., zákona č. 315/2006 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 104/2008 Sb., zákona č. 123/2008 Sb., zákona č. 126/2008 Sb., zákona č. 129/2008 Sb., zákona č. 259/2008 Sb., zákona č. 274/2008 Sb., zákona č. 295/2008 Sb., zákona č. 305/2008 Sb., zákona č. 384/2008 Sb., zákona č. 7/2009 Sb., zákona č. 198/2009 Sb., zákona č. 218/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 285/2009 Sb., zákona č. 286/2009 Sb., zákona č. 420/2009 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 48/2010 Sb., zákona č. 347/2010 Sb., zákona č. 409/2010 Sb., zákona č. 69/2011 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 80/2011 Sb., zákona č. 139/2011 Sb., zákona č. 186/2011 Sb., zákona č. 188/2011 Sb., zákona č. 218/2011 Sb., zákona č. 355/2011 Sb., zákona č. 364/2011 Sb., zákona č. 420/2011 Sb., zákona č. 458/2011 Sb., zákona č. 470/2011 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 147/2012 Sb., zákona č. 167/2012 Sb., zákona č. 202/2012 Sb., zákona č. 334/2012 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 369/2012 Sb., zákona č. 396/2012 Sb., zákona č. 399/2012 Sb., zákona č. 401/2012 Sb., zákona č. 404/2012 Sb., zákona č. 45/2013 Sb., zákona č. 241/2013 Sb., zákona č. 293/2013 Sb., zákona č. 252/2014 Sb., zákona č. 87/2015 Sb., zákona č. 139/2015 Sb., zákona č. 164/2015 Sb., zákona č. 205/2015 Sb., zákona č. 375/2015 Sb., zákona č. 377/2015 Sb. a zákona č. 298/2016 Sb., § 127a zní:

„§ 127a

Jestliže znalecký posudek předložený účastníkem řízení má všechny zákonem požadované náležitosti a obsahuje doložku znalce o tom, že si je vědom následků vědomě nepravdivého znaleckého posudku, a pokud s tím všichni účastníci řízení souhlasí, postupuje se při provádění tohoto důkazu stejně, jako by se jednalo o znalecký posudek vyžádaný soudem. Soud umožní znalci, kterého některá ze stran požádala o znalecký posudek, nahlédnout do spisu nebo mu jinak umožní seznámit se s informacemi potřebnými pro vypracování znaleckého posudku.“

ČÁST TŘETÍ

Změna zákona o živnostenském podnikání

Čl. III

Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění zákona č. 231/1992 Sb., zákona č. 591/1992 Sb., zákona č. 600/1992 Sb., zákona č. 273/1993 Sb., zákona č. 303/1993 Sb., zákona č. 38/1994 Sb., zákona č. 42/1994 Sb., zákona č. 136/1994 Sb., zákona č. 200/1994 Sb., zákona č. 237/1995 Sb., zákona č. 286/1995 Sb., zákona č. 94/1996 Sb., zákona č. 95/1996 Sb., zákona č. 147/1996 Sb., zákona č. 19/1997 Sb., zákona č. 49/1997 Sb., zákona č. 61/1997 Sb., zákona č. 79/1997 Sb., zákona č. 217/1997 Sb., zákona

č. 280/1997 Sb., zákona č. 15/1998 Sb., zákona č. 83/1998 Sb., zákona č. 157/1998 Sb., zákona č. 167/1998 Sb., zákona č. 159/1999 Sb., zákona č. 356/1999 Sb., zákona č. 358/1999 Sb., zákona č. 360/1999 Sb., zákona č. 363/1999 Sb., zákona č. 27/2000 Sb., zákona č. 29/2000 Sb., zákona č. 121/2000 Sb., zákona č. 122/2000 Sb., zákona č. 123/2000 Sb., zákona č. 124/2000 Sb., zákona č. 149/2000 Sb., zákona č. 151/2000 Sb., zákona č. 158/2000 Sb., zákona č. 247/2000 Sb., zákona č. 249/2000 Sb., zákona č. 258/2000 Sb., zákona č. 309/2000 Sb., zákona č. 362/2000 Sb., zákona č. 409/2000 Sb., zákona č. 458/2000 Sb., zákona č. 61/2001 Sb., zákona č. 100/2001 Sb., zákona č. 120/2001 Sb., zákona č. 164/2001 Sb., zákona č. 256/2001 Sb., zákona č. 274/2001 Sb., zákona č. 477/2001 Sb., zákona č. 478/2001 Sb., zákona č. 501/2001 Sb., zákona č. 86/2002 Sb., zákona č. 119/2002 Sb., zákona č. 174/2002 Sb., zákona č. 281/2002 Sb., zákona č. 308/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 476/2002 Sb., zákona č. 88/2003 Sb., zákona č. 130/2003 Sb., zákona č. 162/2003 Sb., zákona č. 224/2003 Sb., zákona č. 228/2003 Sb., zákona č. 274/2003 Sb., zákona č. 354/2003 Sb., zákona č. 438/2003 Sb., zákona č. 38/2004 Sb., zákona č. 119/2004 Sb., zákona č. 167/2004 Sb., zákona č. 257/2004 Sb., zákona č. 326/2004 Sb., zákona č. 499/2004 Sb., zákona č. 695/2004 Sb., zákona č. 58/2005 Sb., zákona č. 95/2005 Sb., zákona č. 127/2005 Sb., zákona č. 215/2005 Sb., zákona č. 253/2005 Sb., zákona č. 358/2005 Sb., zákona č. 428/2005 Sb., zákona č. 444/2005 Sb., zákona č. 62/2006 Sb., zákona č. 76/2006 Sb., zákona č. 109/2006 Sb., zákona č. 115/2006 Sb., zákona č. 131/2006 Sb., zákona č. 161/2006 Sb., zákona č. 165/2006 Sb., zákona č. 179/2006 Sb., zákona č. 186/2006 Sb., zákona č. 191/2006 Sb., zákona č. 212/2006 Sb., zákona č. 214/2006 Sb., zákona č. 225/2006 Sb., zákona č. 310/2006 Sb., zákona č. 315/2006 Sb., zákona č. 160/2007 Sb., zákona č. 269/2007 Sb., zákona č. 270/2007 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 130/2008 Sb., zákona č. 189/2008 Sb., zákona č. 230/2008 Sb., zákona č. 254/2008 Sb., zákona č. 274/2008 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 285/2009 Sb., zákona č. 145/2010 Sb., zákona č. 155/2010 Sb., zákona č. 160/2010 Sb., zákona č. 424/2010 Sb., zákona č. 427/2010 Sb., zákona č. 73/2011 Sb., zákona č. 152/2011 Sb., zákona č. 350/2011 Sb., zákona č. 351/2011 Sb., zákona č. 355/2011 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 420/2011 Sb., zákona č. 428/2011 Sb., zákona č. 458/2011 Sb., zákona č. 53/2012 Sb., zákona č. 119/2012 Sb., zákona č. 167/2012 Sb., zákona č. 169/2012 Sb., zákona č. 199/2012 Sb., zákona č. 201/2012 Sb., zákona č. 202/2012 Sb., zákona č. 221/2012 Sb., zákona č. 407/2012 Sb., zákona č. 234/2013 Sb., zákona č. 241/2013 Sb., zákona č. 279/2013 Sb., zákona č. 303/2013 Sb., zákona č. 308/2013 Sb., zákona č. 309/2013 Sb., zákona č. 127/2014 Sb., zákona č. 140/2014 Sb., zákona č. 267/2014 Sb., zákona č. 206/2015 Sb., zákona č. 267/2015 Sb., zákona č. 88/2016 Sb., zákona č. 91/2016 Sb., zákona č. 126/2016 Sb. a zákona č. 229/2016 Sb., se mění takto:

1. V § 3 odst. 2 písmeno d) včetně poznámky pod čarou č. 7 zní:

„d) soudních tlumočnicků a soudních překladatelů⁷⁾,

⁷⁾ Zákon č. .../2017 Sb., o soudních tlumočnících a soudních překladatelích.“

2. V § 3 se na konci odstavce 3 tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno al), které včetně poznámky pod čarou č. 68 zní:

„al) výkon znalecké činnosti znalců, znaleckých kanceláří a znaleckých ústavů⁶⁸⁾.

⁶⁸⁾ Zákon č. .../2017 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech.“.

ČÁST ČTVRTÁ

Změna zákona o správních poplatcích

Čl. IV

V příloze k zákonu č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění zákona č. 217/2005 Sb., zákona č. 228/2005 Sb., zákona č. 357/2005 Sb., zákona č. 361/2005 Sb., zákona č. 444/2005 Sb., zákona č. 545/2005 Sb., zákona č. 553/2005 Sb., zákona č. 48/2006 Sb., zákona č. 56/2006 Sb., zákona č. 57/2006 Sb., zákona č. 81/2006 Sb., zákona č. 109/2006 Sb., zákona č. 112/2006 Sb., zákona č. 130/2006 Sb., zákona č. 136/2006 Sb., zákona č. 138/2006 Sb., zákona č. 161/2006 Sb., zákona č. 179/2006 Sb., zákona č. 186/2006 Sb., zákona č. 215/2006 Sb., zákona č. 226/2006 Sb., zákona č. 227/2006 Sb., zákona č. 235/2006 Sb., zákona č. 312/2006 Sb., zákona č. 575/2006 Sb., zákona č. 106/2007 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 269/2007 Sb., zákona č. 374/2007 Sb., zákona č. 379/2007 Sb., zákona č. 38/2008 Sb., zákona č. 130/2008 Sb., zákona č. 140/2008 Sb., zákona č. 182/2008 Sb., zákona č. 189/2008 Sb., zákona č. 230/2008 Sb., zákona č. 239/2008 Sb., zákona č. 254/2008 Sb., zákona č. 296/2008 Sb., zákona č. 297/2008 Sb., zákona č. 301/2008 Sb., zákona č. 309/2008 Sb., zákona č. 312/2008 Sb., zákona č. 382/2008 Sb., zákona č. 9/2009 Sb., zákona č. 141/2009 Sb., zákona č. 197/2009 Sb., zákona č. 206/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 291/2009 Sb., zákona č. 301/2009 Sb., zákona č. 346/2009 Sb., zákona č. 420/2009 Sb., zákona č. 132/2010 Sb., zákona č. 148/2010 Sb., zákona č. 153/2010 Sb., zákona č. 160/2010 Sb., zákona č. 343/2010 Sb., zákona č. 427/2010 Sb., zákona č. 30/2011 Sb., zákona č. 105/2011 Sb., zákona č. 133/2011 Sb., zákona č. 134/2011 Sb., zákona č. 152/2011 Sb., zákona č. 188/2011 Sb., zákona č. 245/2011 Sb., zákona č. 249/2011 Sb., zákona č. 255/2011 Sb., zákona č. 262/2011 Sb., zákona č. 300/2011 Sb., zákona č. 308/2011 Sb., zákona č. 329/2011 Sb., zákona č. 344/2011 Sb., zákona č. 349/2011 Sb., zákona č. 350/2011 Sb., zákona č. 357/2011 Sb., zákona č. 367/2011 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 428/2011 Sb., zákona č. 457/2011 Sb., zákona č. 458/2011 Sb., zákona č. 472/2011 Sb., zákona č. 19/2012 Sb., zákona č. 37/2012 Sb., zákona č. 53/2012 Sb., zákona č. 119/2012 Sb., zákona č. 169/2012 Sb., zákona č. 172/2012 Sb., zákona č. 202/2012 Sb., zákona č. 221/2012 Sb., zákona č. 225/2012 Sb., zákona č. 274/2012 Sb., zákona č. 350/2012 Sb., zákona č. 359/2012 Sb., zákona č. 399/2012 Sb., zákona č. 407/2012 Sb., zákona č. 428/2012 Sb., zákona č. 496/2012 Sb., zákona č. 502/2012 Sb., zákona č. 503/2012 Sb., zákona č. 50/2013 Sb., zákona č. 69/2013 Sb., zákona č. 102/2013 Sb., zákona č. 170/2013 Sb., zákona č. 185/2013 Sb., zákona č. 186/2013 Sb., zákona č. 232/2013 Sb., zákona č. 239/2013 Sb., zákona č. 241/2013 Sb., zákona č. 257/2013 Sb., zákona č. 273/2013 Sb., zákona č. 279/2013 Sb., zákona č. 281/2013 Sb., zákona č. 306/2013 Sb., zákona č. 313/2013 Sb., zákonného opatření Senátu č. 344/2013 Sb., zákona č. 101/2014 Sb., zákona č. 127/2014 Sb., zákona č. 187/2014 Sb., zákona č. 249/2014 Sb., zákona č. 257/2014 Sb., zákona č. 259/2014 Sb., zákona č. 264/2014 Sb., zákona č. 268/2014 Sb., zákona č. 331/2014 Sb., zákona č. 81/2015 Sb., zákona č. 103/2015 Sb., zákona č. 204/2015 Sb., zákona č. 206/2015 Sb., zákona č. 224/2015 Sb., zákona č. 268/2015 Sb., zákona č. 314/2015 Sb., zákona č. 318/2015 Sb., zákona č. 113/2016 Sb., zákona č. 126/2016 Sb., zákona č. 137/2016 Sb. a zákona č. 148/2016 Sb., zákona č. 188/2016 Sb., zákona č. 243/2016 Sb. a zákona č. 298/2016 Sb., zákona č. 319/2016 Sb. a zákona č. 324/2016 Sb., se za položku 22 vkládá nová položka 22A, která včetně nadpisu zní:

„Položka 22A

1. Umožnění konání
 - a) obecné části vstupní zkoušky podle zákona o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech nebo přijetí žádosti o její opakování Kč 3 000
 - b) zvláštní části vstupní zkoušky podle zákona o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech nebo přijetí žádosti o její opakování Kč 5 000
 - c) vstupní zkoušky podle zákona o soudních tlumočnících a soudních překladatelích nebo přijetí žádosti o její opakování Kč 3 000
 - d) rozdílové zkoušky podle zákona o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech nebo zákona o soudních tlumočnících a soudních překladatelích nebo přijetí žádosti o její opakování Kč 3 000
2. Vydání průkazu
 - e) znalce podle zákona o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech Kč 500
 - f) tlumočníka podle zákona o soudních tlumočnících a soudních překladatelích Kč 500.“

ČÁST PÁTÁ

Změna zákona o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů

Čl. V

Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění zákona č. 190/2009 Sb., zákona č. 219/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 263/2011 Sb., zákona č. 167/2012 Sb., zákona č. 503/2012 Sb., zákona č. 192/2016 Sb., zákona č. 298/2016 Sb. a zákona č. 299/2016 Sb., se mění takto:

1. V § 3 odst. 1 a 5 se slova „způsobilá k právním úkonům“ nahrazují slovem „svéprávná“.
2. V § 4 odst. 3 větě první se slova „a insolvenčnímu správci“ nahrazují slovy „, insolvenčnímu správci, znalci, soudnímu tlumočnickovi a soudnímu překladateli“ a ve větě druhé se slova „a insolvenční správce“ nahrazují slovy „, insolvenční správce, znalce, soudní tlumočnický a soudní překladatele“.
3. V § 11 odst. 1 písm. c) se slova „zbavení nebo omezení způsobilosti této osoby k právním úkonům“ nahrazují slovy „omezení svéprávnosti této osoby“.
4. § 15 včetně nadpisu zní:

„§ 15

Využívání údajů z informačních systémů veřejné správy a součinnost

(1) Ministerstvo za účelem správy informačního systému datových schránek a zřizování a správy datových schránek využívá

a) ze základního registru obyvatel tyto údaje:

1. příjmení,
2. jméno, popřípadě jména,
3. adresa místa pobytu,
4. datum, místo a okres narození, u subjektu údajů, který se narodil v cizině, datum, místo a stát, kde se narodil,
5. datum, místo a okres úmrtí, jde-li o úmrtí subjektu údajů mimo území České republiky, datum úmrtí, místo a stát, na jehož území k úmrtí došlo; je-li vydáno rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého, den, který je v rozhodnutí uveden jako den smrti nebo den, který subjekt údajů prohlášený za mrtvého nepřežil, a datum nabytí právní moci tohoto rozhodnutí,

b) z informačního systému evidence obyvatel tyto údaje:

1. jméno, popřípadě jména, příjmení, rodné příjmení,
2. rodné číslo,
3. omezení svéprávnosti,

c) z informačního systému cizinců tyto údaje:

1. jméno, popřípadě jména, příjmení, rodné příjmení,
2. rodné číslo,
3. omezení svéprávnosti,

d) ze základního registru právnických osob, podnikajících fyzických osob a orgánů veřejné moci kromě veřejně přístupných údajů tyto údaje:

1. jméno, popřípadě jména, a příjmení podnikající fyzické osoby nebo zahraniční osoby,

2. adresa místa pobytu v České republice, popřípadě bydliště v zahraničí podnikající fyzické osoby nebo zahraniční osoby.

(2) Ministerstvo spravedlnosti bezodkladně informuje ministerstvo o zápisu znalce do seznamu znalců, znaleckých kanceláří a znaleckých ústavů (dále jen „seznam znalců“) a o zápisu soudního tlumočníka nebo soudního překladatele do seznamu soudních tlumočnicků a soudních překladatelů (dále jen „seznam soudních tlumočnicků“), o údajích vedených o této osobě v seznamu znalců nebo v seznamu soudních tlumočnicků nezbytně nutných pro zřízení datové schránky a jejich změnách a o vyškrtnutí této osoby ze seznamu znalců nebo seznamu soudních tlumočnicků.“

Čl. VI

Přechodné ustanovení

Ministerstvo vnitra zřídí znalci, soudnímu tlumočnickovi a soudnímu překladateli zapsaným podle zákona o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech a podle zákona o soudních tlumočnících a soudních překladatelích, kterým nebyla zřízena datová schránka podle § 4 zákona č. 300/2008 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, do 6 měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona datovou schránku podle § 4 odst. 3 zákona č. 300/2008 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

ČÁST ŠESTÁ

Změna zákona o zdravotních službách

Čl. VII

Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), ve znění zákona č. 167/2002 Sb., zákona č. 437/2012 Sb., zákona č. 66/2013 Sb., zákona č. 303/2013 Sb., zákona č. 60/2014, zákona č. 205/2015 Sb., zákona č. 47/2016 Sb., zákona č. 126/2016 Sb., zákona č. 147/2016 Sb., zákona č. 189/2016 Sb., zákona č. 192/2016 Sb., zákona č. 264/2016 Sb. a zákona č. 298/2016 Sb., se mění takto:

1. V § 51 odst. 3 se za slovo „znalci,“ vkládají slova „znalecké kanceláři,“.
2. V § 65 odst. 2 písm. i) se slovo „ústavem³⁰⁾“ nahrazuje slovy „ústavem nebo znaleckou kanceláří³⁰⁾“.

Poznámka pod čarou č. 30 zní:

„³⁰⁾ § 2 odst. 1 zákona č./2017 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech.“.

ČÁST SEDMÁ

ÚČINNOST

Čl. VIII

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2020.

Důvodová zpráva

I. Obecná část

1. Zhodnocení platného právního stavu včetně zhodnocení současného stavu ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

V současnosti je výkon znalecké a tlumočnické činnosti upraven především zákonem č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů, a vyhláškou Ministerstva spravedlnosti č. 37/1967 Sb., k provedení zákona o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů. V roce 2015 nově nabyla účinnosti i vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 123/2015 Sb., kterou se stanoví seznam znaleckých oborů a odvětví pro výkon znalecké činnosti. Dále se této problematice týká i směrnice Ministerstva spravedlnosti ze dne 15. února 1973, o organizaci, řízení a kontrole znalecké a tlumočnické činnosti.

Tato právní úprava je v posledních letech své existence velice kritizována za mnohé nedokonalosti, nesystémová řešení, zastaralost a jiné nedostatky, kterými trpí. Především se jedná o problematiku zápisu do seznamu, resp. vzniku znaleckého (tlumočnického) oprávnění, odměňování, nedostatečných sankčních mechanismů, absence kontroly kvality a věcného přezkoumávání znaleckých posudků. Kritizováno je pak i propojení znalců s tlumočnickými do jednoho zákona, a tedy velice podobná právní úprava pro tyto dvě odlišné profese, a nerozlišování mezi tlumočnickými a překladateli. Negativní obraz si získala i samotná profese jako taková, neboť pohled veřejnosti je významně ovlivňován mediálními kauzami, kterých neustále přibývá. Důvěra laické i odborné veřejnosti, zejména ve znaleckou činnost, je tím silně otřesena.

V této souvislosti tak bylo přistoupeno k vytvoření nového zákona o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech a nového zákona o soudních tlumočnících a soudních překladatelích. Pokud se má ale jednat o funkční právní úpravu, je potřeba změny obsažené v těchto právních předpisech promítnout i do dalších zákonů, a to zejména do trestního řádu, trestního zákoníku, zákona o správních poplatcích a zákona o živnostenském podnikání. V neposlední řadě pak tento doprovodný zákon obsahuje i novelu občanského soudního řádu v té části, která se týká předkládání znaleckých posudků stranami řízení. Současný přístup, kdy i jednotlivé strany řízení mohou předkládat důkazy znaleckým posudkem, se příliš neosvědčil a vedl spíše k prodloužení a prodražení řízení. Navrhuje se tudíž tento přístup, který se jeví v rámci evropského srovnání navíc jako ojedinělý, opustit, a v zásadě se navrátit ke stavu, který zde v procesním dokazování fungoval do roku 2012, resp. přejmout německou právní úpravu, která umožňuje, aby strany předložily znalecký posudek (s důležitostí znaleckého posudku, nikoli pouze listinného důkazu) pouze v situaci, kdy s tím všichni účastníci řízení souhlasí.

Doposud účinný zákon o znalcích a tlumočnících ani žádný ze souvisejících měněných předpisů nemá vztah k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen, neboť nikterak

v tomto směru neomezuje podmínky pro získání znaleckého oprávnění ani možnost nechat si zpracovat znalecký posudek znalecem či znaleckým ústavem.

2. Odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy

Cílem předkládaného návrhu zákona je stabilizace znaleckého, tlumočnického a překladatelského odvětví a především zkvalitnění výkonu této činnosti. K tomuto cíli však vede celá řada jednotlivých opatření, která jsou nutná pro dosažení požadovaného výsledku, což v sobě zahrnuje i novelizaci jednotlivých dotčených právních předpisů. Navrhované změny jsou s výjimkou změny občanského soudního řádu v zásadě terminologického a legislativně technického charakteru a jejich zavedení zajistí jednodušší a srozumitelnější aplikace předmětných ustanovení. V některých případech jsou dané změny dokonce absolutně nezbytné, neboť při jejich neprovedení by mohlo dojít k závažným interpretačním (aplikačním) problémům v praxi.

Výjimkou je snad pouze změna § 127a občanského soudního řádu, která přímo nevyplývá z návrhu zákona o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, ale do značné míry s ním souvisí. Tato změna by měla odstranit zbytečné průtahy v soudních řízeních a zefektivnit postup soudu. V zásadě se jedná o návrat do stavu před novelou č. 218/2011 Sb., která umožnila, aby strany řízení předkládaly soudu znalecké posudky vypracované na žádost soukromého zadavatele, přičemž tyto posudky měly stejnou váhu a muselo k nim být přistupováno stejně jako ke znaleckým posudkům, které zadal k vypracování soud. Tato změna, ačkoli byla zavedena s dobrým úmyslem urychlit a zjednodušit řízení, přinesla pravý opak. Strany možnost předložit soukromé znalecké posudky plně využívají, dalo by se říci, dokonce nadužívají, což soud vede k nutnosti zadávat, často i opakovaně, revizní znalecké posudky. V konečném důsledku pak nejsou výjimky, kdy v řízení byly předloženy nebo zpracovány i čtyři či více znaleckých posudků. Celý tento proces tak řízení prodlužuje a prodražuje. Zároveň to vede i k degradaci znalecké profese, neboť se logicky musíme ptát na otázku, proč je potřeba zpracovávat tolik znaleckých posudků, když by všechny, pokud byly provedeny správně, měly dojít ke stejným, či obdobným výsledkům? Jak je tedy možné, že jsou v řízení předloženy čtyři znalecké posudky, často s diametrálně odlišnými závěry? Pokud chceme výkon znalecké činnosti navrátit dobrou pověst, vážnost, prestiž a v neposlední řadě kvalitu, je i změna občanského soudního řádu jedním z nezbytných kroků. Ačkoli úprava procesních pravidel sama o sobě zajistí nepřinese zvýšení kvality znaleckých posudků, jedná se o jeden krok z mnoha. Návrh nového zákona o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech by měl přinést změny, které v konečném důsledku měly znamenat, že předkládat vícero znaleckých posudků v řízení by nebylo ani potřeba.

3. Vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy

Předložení návrhu zákona o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech a návrhu zákona o soudních tlumočnících a soudních překladatelích je v souladu s úkolem, který byl Ministerstvu spravedlnosti svěřen v rámci Plánu legislativních prací na rok 2015 a na rok 2016, doprovází změna dalších právních předpisů s těmito zmíněnými návrhy souvisí. Pokud by tato změna nebyla provedena, řada ustanovení dotčených právních předpisů by byla

obtížně aplikovatelná a nebyla by provázána s těmito dvěma novými právními předpisy. Zároveň by došlo ke snížení míry právní jistoty dotčených subjektů, což by se negativně projevilo na stabilitě právního prostředí a s tím souvisejících negativních jevech. Všechny změny, které jsou činěny nad rámec úpravy vyvolané přijetím těchto nových právních předpisů, byly pečlivě zvažovány z hlediska jejich potřebnosti a účelnosti a jsou činěny pro zlepšení výkon znalecké, tlumočnické a překladatelské činnosti.

4. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem

Návrh nové právní úpravy znalecké, tlumočnické a překladatelské činnosti a s tím související změny dalších právních předpisů jsou plně slučitelné s ústavním pořádkem České republiky. Této oblasti se kromě judikatury Ústavního soudu dotýká především článek 26 Listiny základních práv a svobod, který každému zaručuje právo na svobodnou volbu povolání, jakožto i právo podnikat či provozovat jinou hospodářskou činnost. Zákon však může stanovit podmínky a omezení pro výkon určitých povolání či profesí, což v případě výkonu znalecké, tlumočnické a překladatelské činnosti i činí.

Práva na podnikání se lze domáhat pouze v mezích zákonů, které toto právo provádějí. Zákonodárce má relativně širokou dispozici pro konkrétní vymezení obsahu a způsobu realizace tohoto práva. Tato působnost zákonodárce však není absolutní. Omezení práva podnikat se nesmí dotýkat jeho samotné povahy, podstaty a smyslu a musí být vždy respektována zásada rovnosti v právech.

5. Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy se závazky vyplývajícími pro Českou republiku z jejího členství v Evropské unii

Navrhovaná právní úprava je plně slučitelná se závazky vyplývajícími pro Českou republiku z jejího členství v Evropské unii. Činnost znalce, soudního tlumočnicka a soudního překladatele se dle čl. 49 a násl. Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „SFEU“) o svobodě usazování a navazující judikatury Soudního dvora EU ve spojených případech C-372/09 a 373/09 Fa považuje za poskytování služeb ve smyslu SFEU. Zároveň by podle evropské judikatury měly být dány rovné a transparentní podmínky pro výkon určité výdělečné činnosti tak, aby se na ně žadatelé mohli spolehnout (srov. C-162/99 Komise v. Itálie).

Ve směrnici Evropského parlamentu a Rady č. 64/2010 (v článku 5), o právu na tlumočení a překlad v trestním řízení, je uveden požadavek na kvalitu tlumočení a překladu. Na základě této směrnice by měly být definovány minimální standardy. Návrhem se dále vylepšuje stávající stav implementace čl. 4 citované směrnice, podle kterého nesou členské státy „náklady na tlumočení a překlad vzniklé při uplatňování článků 2 a 3 bez ohledu na výsledek řízení“.

6. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Oblast výkonu znalecké, tlumočnické a překladatelské činnosti je předmětem některých mezinárodních smluv, kterými je Česká republika vázána. V první řadě je potřeba zmínit především Evropskou úmluvu o lidských právech (dále jen "Úmluva").

Jedná se kupříkladu na právo být za splnění určitých podmínek být jmenován znalcem, tlumočnickem či překladatelem s čímž do značné míry souvisí i právo nebýt tohoto postavení svévolně zbaven. Jedná se o občanské právo ve smyslu článku 6 Úmluvy, které může být v určitém ohledu rovněž právem, resp. zájmem majetkové ochrany. Takový zájem pak požívá ochrany článku 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě. Naplnění výše uvedeného souvisí zejména s tím, že zde existuje možnost se odvolat pro rozhodnutí o zapsání znalce do seznamu a jeho vyškrtnutí, a následná možnost podat žalobu ve správním soudnictví.

Jelikož mohou být proti znalcům, tlumočnickům i překladatelům uplatňovány rozličné sankce, zejména tedy správní tresty, pak se jedná o oblast rozhodování o trestních obviněních ve smyslu článku 6 Úmluvy. V této souvislosti lze poznamenat především, že je nutno respektovat zásady, které tato Úmluva stanoví, tedy např. zásady *nulla poena sine lege* (obsaženo v článku 6 odst. 3 Úmluvy) nebo zásady *ne bis in idem* (zakotveno v článku 4 Protokolu č. 7 k Úmluvě). Je tedy vyloučeno, aby znalec, tlumočnick nebo překladatel byl opakovaně postihován za tentýž prohřešek.

Mezinárodní smlouvy se ale mohou výkonu znalecké, tlumočnické či překladatelské činnosti dotýkat ale i v celé řadě dalších aspektů, např. v situaci (zejména v trestním řízení), kdy znalec, tlumočnick či překladatel vystupuje v obdobném postavení jako svědek, s čímž souvisí i skutečnost, že trestní soud musí obviněnému zajistit určitá práva vůči takovéto osobě, jako například upozornit na jeho poměrně k věci či dotčeným osobám. Znalec, tlumočnick i překladatel se může rovněž sám nesprávným výkonem znalecké činnosti dopustit trestného činu. V trestním řízení pak musí být zajištěna ochrana všech práv vyplývajících z mezinárodních smluv.

Ve vztahu k trestnímu řízení vedenému vůči třetí osobě lze z pohledu výkonu tlumočnické či překladatelské činnosti zdůraznit zejména zajištění bezplatné pomoci tlumočnicka v případě, že tato osoba nerozumí jazyku, v němž je vedeno soudní řízení, nebo tímto jazykem nemluví, což vyplývá z článku 6 odst. 3 písm. e) Úmluvy, ale je promítnuto i do jiných ustanovení a právních předpisů.

Navrhovaná právní úprava je zcela v souladu s mezinárodními smlouvami, kterými je Česká republika vázána.

7. Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované úpravy na státní rozpočet a ostatní rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, dále sociální dopady, včetně dopadů na rodiny a dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, a dopady na životní prostředí

Předpokládají se náklady na státní rozpočet s ohledem na zřízení a následný provoz datových schránek a dále související se zvýšením míry implementace čl. 4 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/64/EU o právu na tlumočení a překlad v trestním řízení. Veškeré další náklady, které nepřímo souvisí s touto právní úpravou, jsou vyčísleny v jednotlivých návrzích právních předpisů, ke kterým je tento zákon veden jako doprovodný, tedy v návrhu zákona o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech.

Správcem informačního systému datových schránek je Ministerstvo vnitra. Provozovatelem informačního systému datových schránek je držitel poštovní licence. Odměna držiteli poštovní licence za provozování informačního systému datových schránek se stanoví podle cenových předpisů. Náklady spojené s provozováním informačního systému datových schránek hradí stát z prostředků státního rozpočtu vyčleněných podle návrhu Ministerstva vnitra pro stanovený účel v kapitole všeobecná pokladní správa.

Datových schránek bylo ke dni 26. 10. 2016 zřízeno 767 344 a každý měsíc přibývá zhruba 3000 nových žadatelů. Z tohoto pohledu je potřeba považovat odhadem 9000 znalců a 3000 soudních tlumočnicků a soudních překladatelů za zanedbatelný počet. Od roku 2013 platí stát Ministerstvu vnitra paušálně 500 mil. Kč bez DPH ročně. S ohledem na uvedené tak lze konstatovat, že povinnost zřídit datovou schránku dalším osobám podle tohoto návrhu sice klade náklady na státní rozpočet, nejedná se však o vícenáklady, které by bylo potřeba uplatňovat. Zřizování a provoz datových schránek sice finančně náročné jsou, ale kromě nepopíratelných výhod, které s sebou datové schránky přinášejí, znamenají rovněž i úsporu na poštovním, neboť zaslání jedné zprávy do datové schránky vychází levněji než odeslání kupříkladu doporučeného dopisu. V roce 2015 bylo celkově odesláno 84,5 mil. datových zpráv, za rok 2016 je to k 26. 10. 2016 již 76,5 mil. datových zpráv, takže počet zaslaných datových zpráv každoročně stoupá. Celkově bylo ke dni 26. 10. 2016 zasláno již 398 mil. datových zpráv.

Dopady implementace čl. 4 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/64/EU o právu na tlumočení a překlad v trestním řízení nelze blíže kvantifikovat (lze odhadovat, že se bude jednat o náklady v řádech desítek milionů korun), přijetí uvedené normy je však nezbytné, nemá-li Česká republika být sankcionována za nepromítnutí požadavků směrnice do svého právního řádu a nemá-li hradit i případné nároky na náhradu škody, která z této nedostatečné právní úpravy vznikne.

Návrh zákona má dopady na podnikatelské prostředí, neboť na výkon znalecké, tlumočnické i překladatelské činnosti lze nahlížet jako na podnikání. Tento návrh upravuje některé podmínky výkonu tohoto podnikání, a to zejména v části týkající se změny živnostenského zákona, kde se staví na jisto, že činnost soudních překladatelů, soudních tlumočnicků, znalců

a znaleckých kanceláří není živností. Živností tak stále zůstává pouze překladatelská a tlumočnická činnost. Návrh zákona nemá sociální dopady, ani dopady na rodiny či specifické skupiny obyvatel, jako například na osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, ani dopady na životní prostředí.

8. Zhodnocení dopadu navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Navrhované řešení má dopad ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů, neboť zavádí povinnost zřízení datové schránky, což s sebou nevyhnutelně nese i nakládání s daty jednotlivých majitelů datových schránek. Ministerstvo vnitra, které je správcem informačního systému datových schránek, ve spolupráci s držitelem poštovní licence, který je provozovatel tohoto systému, zajišťují v oblasti bezpečnosti datových schránek náležitá opatření tak, aby nemohlo být ohroženo právo na ochranu soukromí a osobních údajů. Správce ani provozovatel informačního systému datových schránek nejsou oprávněni k přístupu do datových schránek jiných subjektů. Údaje vedené v informačním systému datových schránek jsou neveřejné a nelze je poskytnout jiným osobám, s výjimkou kontaktní adresy, na niž má být adresátu doručováno, byl-li dán souhlas k jejímu zveřejnění.

Dále je třeba konstatovat, že ve vztahu k ochraně osobních údajů se návrhu zákona dotýká kromě vnitrostátních právních předpisů rovněž směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů, resp. nové nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES, a směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/680 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů příslušnými orgány za účelem prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů, o volném pohybu těchto údajů a o zrušení rámcového rozhodnutí Rady 2008/977/SVV.

9. Zhodnocení korupčních rizik navrhovaného řešení (CIA)

Zhodnocení korupčních rizik provedené dle metodiky CIA:

1. Přiměřenost

Předkládaný návrh zákona je všech upravovaných oblastech svým rozsahem i obsahem přiměřený tomu, co má upravovat. Navrhovaná právní úprava nemění kompetence orgánů, neúměrně je nerozšiřuje ani necentralizuje určité pravomoci do rukou jediného orgánu.

2. Efektivita

Navrhovaná regulace umožní efektivní implementaci stanovených opatření do praxe. Dále by měla navržená změna občanského soudního řádu přinést efektivnější, rychlejší a hospodárnější občanské soudní řízení, ve kterém jsou předkládány znalecké posudky.

Konkrétně je za hodnocení důkazů však zodpovědný vždy daný soud, resp. samosoudce či senát.

3. Odpovědnost

Zvolená právní úprava vždy jasně reflektuje požadavek čl. 79 odst. 1 Ústavy, podle něhož musí být působnost správního orgánu stanovena zákonem.

4. Opravné prostředky a kontrolní mechanismy

Navrhovanou právní úpravou nedochází k zúžení možnosti využít standardní opravné prostředky a kontrolní mechanismy.

Lze tudíž konstatovat, že navrhovaná právní úprava nevytváří žádná nová korupční rizika. Z hlediska transparency a otevřenosti dat lze navíc uvést, že navrhovaná úprava nemá vliv na dostupnost informací dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.

10. Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo obranu státu

Navrhovaná úprava nemá dopady na bezpečnost nebo obranu státu.

II. Zvláštní část

K čl. I (změna trestního řádu)

K bodům 1 až 2

Ustanovení trestního řádu o tlumočnickovi je třeba přizpůsobit změnám obsaženým v návrhu nového zákona o soudních tlumočnících a soudních překladatelích, zejména je třeba upravit ustanovení o možnosti odmítnout provedení tlumočnického úkonu.

Zákon o soudních tlumočnících a soudních překladatelích nově upravuje v hlavě III podrobnosti týkající se odměny a náhrady výdajů soudního tlumočnicka, rozhodování o něm a o jeho splatnosti, jakož i možnost poskytnout soudnímu tlumočnickovi zálohu. Vzhledem k tomu je třeba v trestním řádu upravit pouze příslušnost k určení výše odměny a náhrady výdajů a formu, jakou je tak činěno.

Zatímco stávající zákon č. 36/1967 Sb. upravoval pouze výkon tlumočnické činnosti, nový zákon upravuje rovněž výkon překladatelské činnosti, proto je třeba zohlednit tuto skutečnost i v trestním řádu, pokud jde o pořizování písemných překladů pro účely trestního řízení. V návaznosti na § 16 návrhu zákona o soudních tlumočnících a soudních překladatelích se zohledňuje i možnost, že tlumočnickou a překladatelskou činnost bude poskytovat určitá osoba jednorázově.

K bodům 3 až 6

Právo na tlumočení je v českém právním řádu v obecné rovině upraveno v Listině základních práv a svobod (čl. 37 odst. 4). V rámci trestního řízení je toto právo realizováno v § 2 odst. 14 trestního řádu, podle kterého každý, kdo prohlásí, že neovládá český jazyk, je oprávněn používat před orgány činnými v trestním řízení svého mateřského jazyka nebo jazyka, o kterém uvede, že ho ovládá. Využije-li obviněný tohoto práva, nebo jestliže je třeba z jiných důvodů přetlumočit obsah písemnosti, výpovědi nebo jiného procesního úkonu, přibere se opatřením tlumočnick (§ 28 odst. 1 trestního řádu).

Při ustanovování obhájců jako obhájců ex offio se zásadně vychází z tzv. pořadníku, který pro účely tohoto ustanovování vede soud. Advokáti vedení v pořadníku jsou přitom ustanovováni jako obhájci jednotlivým obviněným postupně tak, jak za sebou následují jejich příjmení v pořadníku. Byl-li by tímto způsobem ustanoven advokát, u kterého jsou dány důvody k vyloučení z obhajoby, nebo nemohl-li by být advokát ustanoven z jiných důvodů, ustanoví se první následný advokát, u kterého tyto důvody nejsou. Vzdal-li se obviněný ustanoveného obhájce prohlášením podle § 36b trestního řádu a následně vzal toto prohlášení zpět, ustanoví se mu též obhájce, je-li to možné.

Podle poznatků z praxe je vhodné, aby došlo k novelizaci stávající právní úpravy tak, aby byl v pořadníku advokátů uveden cizí jazyk, ve kterém je advokát schopen poskytovat právní služby, obdobně, jako je tomu v případě záznamu v seznamu advokátů vedeném Českou advokátní komorou, kde se údaj o jazykových znalostech advokáta vyznačí v seznamu advokátů na základě písemné žádosti advokáta (čl. 46 odst. 4 organizačního řádu České

advokátní komory č. 3/1999). Obviněnému, který využil právo uvedené v § 2 odst. 14 trestního řádu, by pak měl být prioritně ustanoven obhájce, s nímž se obviněný bezprostředně dohoví. Soudce by v rámci pořadníku vedeném u příslušného soudu měl dojít k advokátu, který je dostatečně jazykově vybaven k poskytnutí takové právní služby.

Navržené ustanovení úvodní formulací „*Je-li to možné...*“ nadto připouští, že v případě, nebude-li takové osoby, postupuje se opět dle pořadníku. Uvedená změna je taktéž ve prospěch obviněných, kteří nehoví českým jazykem a využili právo uvedené v § 2 odst. 14 trestního řádu. Má-li být obhajoba účinná, je samozřejmě potřebné, aby se obhájce s obviněným dohoví, přičemž by měla být preferována bezprostřední komunikace mezi advokátem a obviněným.

K bodům 7 až 20

Změny ustanovení trestního řádu o znalcích reagují na změny právní úpravy obsažené v návrhu zákona o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, kdy je třeba úpravu v trestním řádu provázat s úpravou vyloučení z podání znaleckého posudku a odmítnutí výkonu znalecké činnosti podle zákona o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech (§ 20 a 23).

Dále se navrhuje vypustit striktní požadavek, aby prohlídku a pitvu mrtvol prováděly vždy dva znalci, neboť v tomto směru postačí obecné ustanovení § 105 odst. 4 věty první trestního řádu, podle něhož se přiberou dva znalci, jestliže jde o objasnění skutečnosti zvláště důležité.

Návrh také zohledňuje skutečnost, že znaleckou činnost mohou kromě dosavadních znalců jako fyzických osob vykonávat i znalecké kanceláře jako právnické osoby. Ohledně znaleckých kancelářích by měla platit stejná pravidla jako ohledně znalců, přičemž pravidla pro vyloučení z podání znaleckého posudku se uplatní nejen vůči znalecké kanceláři jako právnické osobě, ale i vůči zpracovatelům posudku v rámci této znalecké kanceláře.

Trestní řád dále výslovně stanoví, že ustanovení o znalcích, popř. znaleckých kancelářích nebo znaleckých ústavech, se přiměřeně užije také v případě, kdy je orgánem činným v trestním řízení přibrána k podání znaleckého posudku jiná odborně způsobilá osoba, která není znalcem, znaleckou kanceláří nebo znaleckým ústavem a znaleckou činnost má vykonat jednorázově – § 17 zákona o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech. Jde o situace, kdy pro daný obor a odvětví není zapsán žádný znalec, znalecká kancelář nebo znalecký ústav, kteří by mohli posudek podat, a je dána potřeba určitou otázku znalecky posoudit.

Zákon o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech nově upravuje v hlavě III podrobnosti týkající se znalečného, rozhodování o něm a o jeho splatnosti, jakož i možnost poskytnout zpracovateli znaleckého posudku zálohu. Vzhledem k tomu je třeba v trestním řádu upravit pouze příslušnost k určení výše znalečného a formu, jakou je tak činěno.

K bodům 21 až 23

Podle článku 4 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/64/EU ze dne 20. října 2010 o právu na tlumočení a překlad v trestním řízení nesou členské státy „*náklady na tlumočení a překlad vzniklé při uplatňování článků 2 a 3 bez ohledu na výsledek řízení*“.

Podle článku 2 citované směrnice mají členské státy zajistit, aby v případech, kdy je to nezbytné pro zaručení spravedlivého řízení, bylo dostupné tlumočení komunikace mezi podezřelým nebo obviněným a jeho právním zástupcem, která je v přímé souvislosti s výslechem či soudním jednáním v rámci řízení nebo s podáním opravného prostředku či jinými procesními úkony (na rozdíl od odstavce 1, podle kterého, pokud obviněný nemluví jazykem, ve kterém se řízení vede, je povinností členského státu *poskytnout* tlumočení, v případech předvídaných v čl. 2 odst. 2 směrnice je dána státu „pouze“ povinnost zajistit, aby tlumočení *bylo dostupné*, což lze interpretovat tak, že musí být k dispozici veřejně dostupné seznamy tlumočnicků). V případě, že komunikace obhájce s obviněným je tlumočena, nemusí jít ve všech případech o náklad, který nese stát, což se v odůvodňovaných ustanovení navrhuje změnit.

K bodům 24 a 25

Úprava vyloučení znalce se užije přiměřeně i na konzultanta přibraného podle § 157 trestního řádu (jde o jiného konzultanta než o konzultanta přibíraného podle návrhu zákona o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech).

Dále se navrhuje přiznat odbornému konzultantovi, který je přibrán orgánem činným v trestním řízení podle § 157 odst. 3 tr. ř., náhradu hotových výdajů, které účelně vynaložil v souvislosti s poskytováním odborné pomoci orgánu činnému v trestním řízení. Odbornému konzultantovi, který není v pracovněprávním vztahu k orgánu nebo instituci vymezené v § 157 odst. 3 větě druhé tr. ř., se dále navrhuje přiznat odměnu ve výši stanovené vyhláškou Ministerstva spravedlnosti za jeho činnost.

Institut odborného konzultanta je součástí trestního řádu od roku 2002, nicméně v praxi není příliš využíván. Příčina nedostatečného využívání tohoto institutu je spatřována v nezakotvení nároků spojených s výkonem této funkce v případech, kdy orgány činné v trestním řízení oslovují konzultanty ze soukromé sféry, neboť nelze očekávat, že tyto osoby budou mít zájem poskytovat odbornou pomoc bezplatně. Přitom v dnešní době, kdy je činnost pachatelů stále sofistikovanější a vyznačuje se vysokou mírou profesionality, orgány činné v trestním řízení stále častěji pociťují nutnost konzultovat specifické odborné otázky, které z povahy věci nejsou orgánům činným v trestním řízení známy. Objasnění určitých odborných znalostí je pro orgány činné v trestním řízení důležité například pro stanovení vyšetřovacích verzí, pro zpracování vhodných otázek pro znalce za účelem vypracování znaleckého posudku, nebo konzultace posloupnosti prováděných úkonů v rámci přípravného řízení. Institut konzultanta byl do trestního řádu včleněn právě za účelem rychlého odborného objasnění určité problematiky projednávaného případu. Absence odměny za činnost odborného konzultanta je také v rozporu s tím, že za poskytnutí odborného vyjádření nebo za činnost znalce odměna náleží.

V případě, že je přibrán odborný konzultant, který je v pracovněprávním vztahu k určitému správnímu úřadu, jinému orgánu, vědecké nebo výzkumné instituci, pak tento konzultant vykonává činnost i nadále v pracovněprávním vztahu a na základě něho je také placen. Avšak i v těchto případech by konzultantovi měla náležet náhrada účelně vynaložených nákladů, které mu vznikly v souvislosti s poskytnutím odborné pomoci.

Výši a způsob určení odměny odborného konzultanta a náhrady účelně vynaložených nákladů stanoví prováděcí vyhláška, přičemž výše odměny odborného konzultanta bude odpovídat zhruba poloviční výši odměny znalce. Vychází se z toho, že výsledkem znalecké činnosti je důkazní prostředek a znalec za svoji činnost plně odpovídá, a to i trestně právně (§ 346 trestního zákoníku), zatímco odborný konzultant je pouze pomocnou osobou orgánu činného v trestním řízení (objasňuje skutečnosti, které není orgán činný v trestním řízení schopen z důvodu potřeby zvláštního vzdělání či zkušenosti samostatně posoudit) a výsledek jeho činností nemá důkazní hodnotu jako znalecký posudek, neboť se jako výsledek jeho konzultační činnosti zpravidla nepředpokládá písemný odborný závěr, ale jde spíše o ústní odborné objasnění určité problematiky. Za svoji konzultační činnost nenese odpovědnost, která je stále na orgánu činném v trestním řízení (viz poslední věta § 157 odst. 3 trestního řádu).

Přijetí navržené změny by mělo přispět k častějšímu využívání odborné pomoci konzultanta, a tím i k lepší orientaci orgánů činných v trestním řízení v odborné problematice vážící se ke konkrétní trestní věci, a to již v počátku trestního řízení. Ve svém důsledku tak může legislativní změna přispět k rychlejšímu objasnění skutkově a právně složitých trestních věcí, čímž by mohlo být také kompenzováno finanční zatížení, které je spojeno s touto změnou.

K čl. II (změna občanského soudního řádu)

Navrhuje se změna ustanovení § 127a občanského soudního řádu, které upravuje možnost předložit znalecký posudek některým z účastníků řízení. Touto změnou dochází k částečnému návratu do stavu před rokem 2012, kdy nabyla účinnosti novela č. 218/2011 Sb. Do doby před touto novelou sice mohly strany řízení předkládat soudu znalecké posudky, které si strany nechaly samy znalcem vyhotovit, ale posuzovaly se pouze jako listiny soukromé povahy. Jedině znalecký posudek, který byl vypracován znalcem ustanoveným soudem, se považoval za důkaz znaleckým posudkem. Zmíněnou novelou došlo k tomu, že se nově všechny znalecké posudky, bez ohledu na to, kdo je zpracoval, resp. předložil, považovaly za důkaz znaleckým posudkem. Ačkoli toto opatření mělo za cíl urychlit, zlevnit a zjednodušit řízení, nastal pravý opak. Z tohoto důvodu se navrhuje částečný návrat ke stavu před rokem 2012. Za důkaz znaleckým posudkem se bude považovat znalecký posudek, který byl zpracován znalcem ustanoveným soudem a dále pak jiný znalecký posudek předložený účastníkem řízení, pokud s tím všichni účastníci řízení vysloví souhlas. Pokud by tento souhlas nebyl vysloven, může pochopitelně i tak účastník řízení znalecký posudek předložit, ale bude se jednat pouze o listinný důkaz. Nikdo nemůže být nucen souhlas vyslovit a zároveň se jedná o natolik závažnou skutečnost, že je potřeba tento souhlas vyslovit explicitně, nikoli konkludentně. Vyslovení souhlasu účastníků řízení se znaleckým posudkem neznámá, že by tito automaticky věcně souhlasili s jeho obsahem. Cílem je pouze umožnit plnohodnotně

využít v rámci soudního řízení již existující znalecký posudek. Zřejmě se bude jednat zejména o situace, kdy je nezbytné určité odborné posouzení, k němuž je potřeba odborných znalostí, ale zároveň se nebude jednat o samotné jádro sporu. V jiném případě spíše nelze souhlas všech stran předpokládat.

Navrhované řešení daleko více než současný stav odpovídá i v rámci mezinárodního srovnání standardnímu přístupu ke znaleckým posudkům předloženým jednou ze stran řízení. Ve švýcarském civilním procesu se soukromé posudky nepovažují za znalecké posudky, ale jsou postaveny na roveň přednesům jednotlivých stran. Stejně tak v Rakousku se soukromé posudky nepovažují za znalecké posudky v důkazním slova smyslu, ale mají pouze povahu listiny a dokazují pouze to, co si myslí jejich autor. Konečně v německém právu se soukromé posudky rovněž zásadně nepovažují za znalecké posudky, ledaže by strany řízení prohlásily, že s tím souhlasí.¹ Právě tato právní úprava byla inspirací pro změnu tohoto institutu v rámci českého občanského soudního řádu.

K čl. III (změna zákona o živnostenském podnikání)

K bodu 1 a 2

Na základě diskuze s gestorem tohoto zákona se navrhuje zrušit ustanovení o tom, že živností není v rozsahu zvláštních zákonů činnost fyzických osob – znalců a tlumočnicků podle dosavadního zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů. Stanovení toho, že činnost znalců a nově i znaleckých kanceláří není živností, je nutno přesunout do odstavce 3, neboť odstavec 2 se vztahuje pouze na činnost fyzických osob, ale znalecké kanceláře jsou obchodními korporacemi, tedy právníckými osobami. Stávající text písmene d) se tak nahrazuje zakotvením toho, že živností není výkon činnosti soudními tlumočníky a soudními překladateli. V obou případech se ve své podstatě nejedná o věcnou, ale pouze o legislativně technickou změnu a výkon znalecké, tlumočnické i překladatelské činnosti i nadále není živností.

K čl. IV (změna zákona o správních poplatcích)

Navrhuje se do přílohy zákona o správních poplatcích vložit novou položku poplatku za umožnění konání obecné části vstupní zkoušky podle zákona o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech nebo přijetí žádosti o její opakování ve výši 3 000 Kč, poplatku za umožnění konání zvláštní části vstupní zkoušky zákona o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech nebo přijetí žádosti o její opakování ve výši 5 000 Kč, poplatku za umožnění konání vstupní zkoušky podle zákona o soudních tlumočnících a soudních překladatelích nebo přijetí žádosti o její opakování ve výši 3 000 Kč a poplatku za umožnění konání rozdílové zkoušky nebo přijetí žádosti o její opakování podle těchto dvou právních předpisů. Platí se za každý pokus zkoušky zvlášť (a to včetně neúspěšných pokusů).

¹ JUDr. Petr Lavický, Ph.D.: Komentář k § 127a (Soukromá odborná expertiza).

S ohledem skutečnost, že se správní poplatky vybírají buď za řízení, nebo za jiný úkon správního orgánu (§ 2 odst. 1 zákona o správních poplatcích) měla by být položka formulována tak, že poplatek se vybírá za přijetí žádosti o vykonání zkoušky. Takto formulovat předmětné ustanovení je však možné, pouze pokud jde o opakování zkoušky, neboť v případě prvního pokusu se samostatná žádost nepodává a vstupní zkouška navazuje na žádost o zápis do seznamu. Poplatek se tak bude vybírat za „umožnění konání zkoušky“ nebo za „přijetí žádosti o její opakování“.

Rovněž se navrhuje do přílohy zákona o správních poplatcích vložit novou položku poplatku za vydání průkazu znalce, soudního tlumočnicka a soudního překladatele ve výši 500 Kč. Průkaz bude sloužit k prokázání totožnosti těchto osob v případě zpracování a podání znaleckého posudku nebo v případě provádění tlumočnických či překladatelských úkonů před orgány veřejné moci a v souvislosti s právním jednáním před orgány veřejné moci nebo s právním jednáním ve formě notářského zápisu.

K čl. V (změna zákona o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů)

K bodu 1, 3 a 4

Návrh zákona cílí i na aktualizaci pojmosloví, kdy v souvislosti s novým občanským zákoníkem dochází ke změně terminologie. Aby byla zachována jednotnost terminologie i ve vazbě na zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel), ve znění pozdějších předpisů, který upravuje informační systém evidence obyvatel a údaje v něm obsažené a podle kterého se v informačním systému evidence obyvatel vede údaj o svéprávnosti, bylo přistoupeno k zajištění terminologického souladu nejen v rámci zákona č. 300/2008 Sb., ale i ve vztahu zákona č. 300/2008 Sb. a zákona č. 133/2000 Sb., respektive právního řádu jako celku. Pojem „způsobilost k právním úkonům, její omezení či zbavení“ je nahrazeno pojmem „svéprávnost a její omezení“, čímž se aktualizuje terminologie stran svéprávnosti v celém zákonu č. 300/2008Sb.

K bodu 2

Do ustanovení § 4 zákona o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů se doplňuje, že kromě advokátů, insolvenčních správců a další osob se zřizuje datová schránka i znalcům, soudním tlumočnickům a soudním překladatelům. Datová schránka je pro tyto subjekty povinná a zřizuje se automaticky po zapsání do seznamu znalců, znaleckých kanceláří a znaleckých ústavů nebo do seznamu soudních tlumočnicků a soudních překladatelů. Zřízení i užívání datové schránky je bezplatné. Datová schránka je zpřístupněna prvním přihlášením držitele datové schránky, nejpozději však patnáctým dnem po dni, kdy mu byly doručeny přístupové údaje.

Jako hlavní nevýhoda povinného zřízení datové schránky by mohla být vnímána zejména povinnost ji pravidelně vybírat, protože zaslaný dokument se po 10 dnech považuje za doručený, i kdyby si jej adresát nepřčetl. Zároveň také zřízení datové schránky klade zvýšené požadavky na následnou komunikaci s úřady právě prostřednictvím datové schránky.

Na druhou stranu, zřízení datové schránky s sebou přináší i celou řadu benefitů. Z výhod, které zřízení datové schránky nabízí lze uvést zejména následující:

- možnost komunikace z jakéhokoli místa s připojením k internetu,
- komunikace je zdarma (odpadá nutnost platit poštovné),
- záruka toho, že zpráva nebyla během zasílání změněna,
- datová schránka je schopna zpracovat rozličné formáty dokumentů,
- komunikace je rychlejší,
- komunikace je bezpečnější než při posílání dokumentů kupříkladu emailem,
- lepší průkaznost ve vztahu k odeslané poště,
- výpisy z veřejných i neveřejných rejstříků a registrů jsou poskytovány zdarma, a to i v případě, kdy je vydání písemného výpisu jinak zpoplatněno.

Z výše uvedeného stručného shrnutí je tak zřejmé, že i ve vztahu ke znalcům, soudním tlumočnickům a soudním překladatelům, zejména tam, kde budou zadavatelé orgány veřejné moci, dojde k úspoře času i financí a k efektivnější a často i zabezpečenější komunikaci.

K bodu 4

Změnou ustanovení § 15 se v první řadě zajišťuje náprava legislativní chyby, která vznikla nedopatřením v důsledku nedávných novelizací tohoto ustanovení. Dále se pak do ustanovení § 15 zakotvuje povinnost Ministerstva spravedlnosti informovat zřizovatele datových schránek, tedy Ministerstvo vnitra, o tom, že byly do seznamu znalců, znaleckých kanceláří a znaleckých ústavů nebo do seznamu soudních tlumočnicků a soudních překladatelů nově zapsány další osoby. Zároveň Ministerstvo spravedlnosti předá Ministerstvu vnitra nezbytné údaje o těchto osobách.

Aby nedocházelo v případě čerpání údajů ze základního registru osob ke zvětšení rozsahu referenčních údajů vedených v tomto registru (Ministerstvo vnitra by totiž pro potřebu agendy datových schránek získalo formálně možnost k přístupu k novým údajům, a to i přes to, že pro danou agendu nebudou využitelné), dochází z hlediska ochrany osobních údajů k novelizaci ustanovení § 15 odst. 1 písm. d).

Další významná změna § 15 spočívá ve vyškrtnutí přívlastku „referenční“. Již delší dobu je ze strany Ministerstva vnitra prosazováno, aby referenčnost údajů vedených v základních registrech stanovoval toliko zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech, ve znění pozdějších předpisů. Ten totiž počítá s vedením referenčních i nereferenčních údajů v těchto informačních systémech veřejné správy. Dojde-li k reklasifikaci údaje vedeného v základním registru z referenčního na nereferenční, nemusely by se měnit i složkové zákony, aby tuto věc reflektovaly.

K čl. VI (přechodná ustanovení)

Dále se doplňuje přechodné ustanovení, že stávajícím subjektům zapsaným ještě před nabytím účinnosti tohoto zákona se zřídí datová schránka do 6 měsíců od nabytí účinnosti tohoto zákona. Pokud by toto opatření nebylo učiněno, došlo by prakticky k tomu, že datová schránka by byla zřizována pouze nově zapsaným znalcům, soudním tlumočnickům a soudním překladatelům, což by bylo možno označit za nerovný přístup k subjektům, ke kterým je nutno přistupovat jednotně.

K čl. VII (změna zákona o zdravotních službách)

K bodu 1 a 2

Do předmětného ustanovení zákona o zdravotních službách, které upravuje nahlížení do zdravotnické dokumentace a pořizování opisů a výpisů z ní, se v návaznosti na vznik znaleckých kanceláří podle zákona o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech navrhuje výslovně doplnit mezi oprávněné osoby i osoby, které v rámci znalecké kanceláře zpracovávají znalecký posudek, k jehož podání byla znalecká kancelář pro účely trestního řízení nebo jiného soudního řízení přibrána.

K čl. VIII (účinnost)

Účinnost tohoto návrhu zákona se navrhuje shodně s účinností návrhu zákona o soudních tlumočnících a soudních překladatelích a návrhu zákona o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, tedy k 1. lednu 2020.

V Praze dne 17. ledna 2018

Předseda vlády:
Ing. Andrej Babiš v. r.

Ministr spravedlnosti:
JUDr. Robert Pelikán, Ph.D., v. r.